

J e g y z ő k ö n y v

készült 1956. március 17-én, szombaton de. 10 órakor megtartott
szűk elnökségi értekezleten.

Jelen voltak: Ruzsnyák István elnök, Bognár Rezső főtitkár,
Fogarasi Béla, Gombás Pál, Ligeti Lajos alelnökök,
Bognár Géza, Jánossy Lajos, Major Máté akadémiai
titkárok, Hevesi Gyula elnökségi tag, Kónya Sándor
mb.hivatalvezető, Polinszky Károly elnökségi titkár.

1.sz. napirendi pontnál: Kovács Máté
a Magyar Endiklopédia főszerkesztője.
3/b. " " Biacsi Imre a Gazdasági Titkárság vez.

N a p i r e n d : 1.) Előterjesztés a Magyar Enciklopédia,
lexikonok, szótárak szerkesztési és
kiadási feltételeinek biztosítására.
Előadó: Ruzsnyák István elnök.
2.) Javaslat az 1956. évi Nagygyűlés program-
jára.
Előadó: Bognár Rezső főtitkár.
3.) Egyebek.

Ruzsnyák István elnök az ülést megnyitja.

1.) Előterjesztés a Magyar Enciklopédia, lexikonok, szótárak
szerkesztési és kiadási feltételeinek biztosítására.

Ruzsnyák István elnök előterjeszti a Magyar Enciklopédia,
lexikonok, szótárak szerkesztési és kiadási feltételeinek biz-
tosítására vonatkozó javaslatot.

Az értekezlet az előterjesztett javaslatot el-
fogadja. Felhívja a figyelmet a javaslatban
módosítandó alábbi néhány pontra:

4.o. első bek.: A szótárak illetve bibliográfiai
munkálatok közül azon feladatok kerülnek átadás-
ra, melyeket az Akadémia elnöke nem nyilvánít
akadémiai feladatnak.

4.o. a/ pontból "vitás" szó kimarad.

2.o. a/ pontból "adatok" szó kimarad.

3.o. "Megjegyzések"-ből a Pallas Nagy Lexikonra
és a Révai Nagy Lexikonra vonatkozó adatok ma-
radjanak ki.

A javaslat tartalmazza, hogy a más tárcáktól át-
veendő enciklopédiák az 1956. évre jóváhagyott
létszámkerettel és beralappal együtt kerüljenek
átadásra.

Az értekezlet felkéri Ligeti Lajos alelnököt és
Kovács Máté főszerkesztőt, hogy a javaslatot az
elhangzottak figyelembe vételével stilisztikai
szempontból nézzék át illetőleg készítsék el
f.hó 20-ig végleges formátumban a Minisztertanács-
hoz való továbbítás céljából.

2.) Javaslat az 1956. évi Nagygyűlés programjára.

Bognár Rezső főtitkár ismerteti az 1956. évi Nagygyűlés programjára vonatkozó javaslatot.

A javaslatra vonatkozólag az értekezlet az alábbi határozatot hozza:

A szűk elnökség felkéri Hevesi Gyula elvtársat az 1956. évi akadémiai Nagygyűlés megnyitó együttes ülésén tartandó előadás megtartására

"Az ipar műszaki fejlesztésének tudományos megalapozása" címmel. Hevesi elvtárs az előadás összeállítására munkaközösséget hívjon össze, s a munkaközösség tagjaira március 28-ig tegyen javaslatot az elnökség részére. A munkaközösség tegyen javaslatot illetőleg kérje fel az előadás korreferenseit. A szűk elnökség javasolja, hogy az előadás korreferensei között szerepeljenek: Gerecs Árpád levelező tag, Jánossy Lajos akadémikus és Rázsó Imre levelező tag. Az előadás illetőleg a korreferátumok elkészítésének határideje: május 7.

A Nagygyűlés keretében az egyes osztályok által tervbe vett rendezvényekkel kapcsolatban a szűk elnökség az alábbi észrevételeket teszi:

I.Osztály: Vizsgálja meg, hogy kíván-e előadást tartani.

II.Osztály: Koch Ferenc előadásának címe átfogalmazandó. Kívánatosnak látszik, hogy az Osztály még egy témakörben rendezzen előadást.

III.Osztály: Kalmár László levelező tag előadásának címe átfogalmazandó. Szalay Sándor levelező tag előadása egyelőre nem látszik időszerűnek, az Osztály illesszen be helyette más témakörben előadást.

Fentiek figyelembe vételével az osztályvezetőségek foglalkozzanak újólag a Nagygyűlés keretében tartandó előadások kérdésével.

A szűk elnökség a javaslatok összeállítása kapcsán felhívja a figyelmet az 1956. évi Kossuth-díjas akadémikusok bevonására magasabbfokú népszerű tudományos előadások tartására a Nagygyűlés keretében. Az osztályvezetőségek a végleges programot f.é. április 5-ig juttassák el az elnökség részére. Az előadások szövegét f.é. május 7-i határidőre juttassák el az osztályok az elnökség részére.

xés az osztályfőtitkari benyomolt

3.) Egyebek.

a.) Egerváry Jenő akadémikus lemondása a Testnevelési Tudományos Tanácsban viselt tagságáról.

Rusznay István elnök bejelenti, hogy Egerváry Jenő akadémikus másirányú elfoglaltsága miatt a Testnevelési Tudományos Tanácsban viselt tagságáról lemondott. Javasolja Gegesi-Kiss Pál akadémikus felkérését a Tanács tagjául.

A szűk elnökség Egerváry Jenő akadémikus lemondását elfogadja. Gegesi Kiss Pál akadémikus sokirányú elfoglaltságára tekintettel újabb személyi javaslatot kér az Akadémia képviselésére vonatkozólag a Testnevelési Tudományos Tanácsban.

b.) Tudományos intézetek részére dolgozók és külső munkatársak által végzett írói és lektori munkák díjazása tárgyában kiadandó rendelettervezet véleményezése.

Biacsi Imre a Gazdasági Titkárság vezetője ismerteti a tudományos intézetek részére dolgozók és külső munkatársaik által végzett írói és lektori munkák díjazása tárgyában kiadandó rendelettervezetet.

A szűk elnökség megbizsa Biacsi Imre elvtársat hogy a Kiadói Főigazgatóságnál e rendelettervezet tárgyában tartandó értekezleten március 19-én, képviselje az Akadémia alábbi álláspontját.

A szűk elnökség kívánatosnak és szükségesnek tartja, hogy tudományos intézeti dolgozók általában megkapják a szerzői honoráriumot. Kivételt képeznek a nem alkotó jellegű munkák, (: adatgyűjtési, rendszerező, bibliográfiai munkák :) amelyeknél olyan arányban kapjanak honoráriumot, amilyen mértékben munkaidőn kívül végezték azt. Ezt az intézet igazgatója döntse el. Vitás esetekben az illetékes akadémiai osztály döntsön, amennyiben nem tud dönteni, úgy terjessze fel javaslatát az elnökséghez.

Az intézet tervében szereplő munkáért a Kiadó az intézettel kössön szerződést. Az intézeti dolgozók intézeti tervben nem szereplő munkájukkal kapcsolatban a szerződéskötésről kötelesek tájékoztatni az intézet igazgatóját.

c.) Tervezet a tudományos fokozattal rendelkező személyek és kandidátusi vizsgát tett aspiránsok alkalmazásáról és munkájukkal kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről.

Kónya Sándor mb. hivatalvezető ismerteti a tudományos fokozattal rendelkező személyek és kandidátusi vizsgát tett aspiránsok alkalmazásáról és munkájukkal kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló minisztertanácsi előterjesztés tervezetét.

Szűk elnökség az előterjesztés tervezetét elfogadja és kéri annak továbbítását a Minisztertanácsához.

- d.) Javaslat a Martonvásári Kutató Intézet Üzemszervezési Osztálya önálló kutató csoporttá való szervezésére.

Rusznyák István elnök ismerteti a Martonvásári Kutató Intézet Üzemszervezési Osztálya önálló kutató csoporttá szervezésére vonatkozó javaslatot.

Szük elnökség az előterjesztett javaslatot elfogadja.

- e.) Akadémiai Könyvtár ajándékpéldányainak problémái.

Rusznyák István elnök tájékoztatja az értekezletet az akadémiai Könyvtár ajándékpéldányainak problémáiról.

Szük elnökség hozzájárul az akadémiai Könyvtár egyéni ajándék keretének 80.000.-Ft-ra való csökkentéséhez. Felkéri Haraszthy Gyula igazgató elvtársat, hogy a csökkentésre vonatkozó konkrét intézkedéseket Jánossy Lajos akadémiai titkár elvtárssal és a tudományos osztályokkal egyetértésben hajtsa végre.

- f.) Műszaki Tudományok Osztályának javaslata Műszaktudománytörténeti Pályázat kiírásának engedélyezésére vonatkozólag.

Rusznyák István elnök előterjeszti a Műszaki Tudományok Osztályának javaslatát Műszaktudománytörténeti Pályázat kiírására vonatkozólag.

Szük elnökség a Műszaktudománytörténeti Pályázat kiírásához hozzájárul az alábbi megjegyzéssel. A Műszaktudománytörténeti Pályázat tárgykörei pontos címeinek megállapításába valamint a munkák elbírálásába a VI.Osztály vonja be a II.Osztály illetékes szakembereit.

- g.) Közalkalmazottak Szakszervezetének javaslata kitüntetések rendszeresítésére.

Bognár Rezső főtitkár ismerteti a Közalkalmazottak Szakszervezetének javaslatát kitüntetések rendszeresítése tárgyában.

Szük elnökség a javaslatban foglaltakat nem tartja elfogadhatónak, ezért felkéri Bognár főtitkár elvtársat, hogy személyes beszélgetés formájában tájékoztassa a Közalkalmazottak Szakszervezetének vezetőségét az Akadémia szük elnökségének álláspontjáról.

- h.) Szijasrtó Lajos elvtárs átírata az Akadémia és az Építési Minisztérium együttműködésével kapcsolatos problémákról.

Hevesi Gyula elnökségi tag ismerteti Szijasrtó Lajos elvtárs átíratát, melyben újlag önálló építési osztály felállítására tesz javaslatot az Akadémián belül.

Szük elnökség megállapítja, hogy önálló építési osztály felállítását az Akadémián belül jelenleg nem tartja időszerűnek.

Az értekezlet felkéri Hevesi Gyula elvtársat, készítsen átírat tervzetet Szijasrtó elvtárs részére, mely adjon tájékoztatást a szük elnökség álláspontjáról valamint a Műszaki Tudományok Osztályával való együttműködés jelenlegi lehetőségeiről.

1. kiny +Major Máté elvtárssal egyetértésben

- i.) Akadémiai Értesítő szerkesztőségének személyi problémái.

Bognár Rezső főtitkár javaslatot tesz az Akadémiai Értesítő szerkesztőbizottságának személyi összetételére.

Szük elnökség a javaslat alapján az Akadémiai Értesítő szerkesztőbizottságát az alábbi összetételben elfogadja.

I. Osztály részéről:

Kardos Tibor levelező tag,
Trencsényi-Waldapfel Imre akadémikus

II. Osztály részéről:

Fogarasi Béla akadémikus,
Nizsalovszky Endre akadémikus,

III. Osztály részéről:

Jánossy Lajos akadémikus,

IV. Osztály részéről:

Zólyomi Bálint levelező tag,

V. Osztály részéről:

Ernst Jenő akadémikus,

VI. Osztály részéről:

Hevesi Gyula levelező tag,

VII. Osztály részéről:

Ösüros Zoltán akadémikus.

A szerkesztőbizottságnak tagja:
az Akadémia főtitkára.

Szük elnökség felkéri Major Máté

akadémiai titkárt, tegye meg a szükséges lépéseket Mészáros István kérése ügyében, félállásra, az Akadémiai Értesítő szerkesztői teendőinek ellátására.

Rusznay István elnök az ülést bezárja.

h. k. m. f.

K.m.f.

Az értekezlet felkéri Bognár Rezső elvtársat, hogy a legközelebbi osztálytitkári értekezleten tájékoztassa erről az osztálytitkárokat.

e., 114. állás /akadémiai/ felszabadítása műszaki fejlesztési célokra.

A szűk elnökség kéri, hogy Bognár Géza elvtárs a tárgyban részletesen kidolgozott javaslatot terjesszen elő.

1956. március 17.

1./ Előterjesztés a Magyar Enciklopédia, lexikonok, szótárak szerkesztési és kiadási feltételeinek biztosítására.

Az értekezlet az előterjesztett javaslatot elfogadja. Felhívja a figyelmet a javaslatban módosítandó alábbi néhány pontra:

4.o. első bek.: A szótárak, ill. bibliográfiai munkálatok közül azon feladatok kerülnek átadásra, melyeket az Akadémia elnöke nem nyilvánít akadémiai feladatnak.

4.o. a/ pontból "vitás" szó kimarad.

2.o. a/ pontból "adatok" " "

3.o. "Megjegyzések"-ből a Pallas Nagy Lexikonra és a Révai Nagy Lexikonra vonatkozó adatok maradjanak ki.

A javaslat tartalmazza, hogy a más tárcáktól átveendő enciklopédiák az 1956. évre jóváhagyott létszámkerettel és bérallappal együtt kerüljenek átadásra.

Az értekezlet felkéri Ligeti Lajos alelnököt és Kovács Máté főszerkesztőt, hogy a javaslatot az elhangzottak figyelembe vételével stilisztikai szempontból nézzék át illetőleg készítsék el f. hó 20-ig végleges formátumban a Minisztertanácshoz való továbbítás céljából.

2./ Javaslat az 1956. évi Nagygyűlés programjára.

A javaslatra vonatkozólag az értekezlet az alábbi határozatot hozza:

A szűk elnökség felkéri Hevesi Gyula elvtársat az 1956. évi akadémiai Nagygyűlés megnyitó együttes ülésén tartandó előadás megtartására.

"Az ipar műszaki fejlesztésének tudományos megalapozása" címmel. Hevesi elvtárs az előadás összeállítására munkaközösséget hívjon össze, s a munkaközösség tagjaira március 28-ig tegyen javaslatot az elnökség részére. A munkaközösség tegyen javaslatot az előadás korreferenseire. A szűk elnökség javasolja, hogy az előadás korreferensei között szerepeljenek: Gerecs Árpád lev. tag, Jánossy Lajos akadémikus és Rázsó Imre lev. tag. Az előadás illetőleg a korreferátumok elkészítésének határideje: május 7.

A Nagygyűlés keretében az egyes osztályok által tervbe vett rendezvényekkel kapcsolatban a szűk elnökség az alábbi észrevételeket teszi:

I. Osztály: Vizsgálja meg, hogy kíván-e előadást tartani.

II. Osztály: Koch Ferenc előadásának címe átfogalmazandó. Kíváncsnak látszik, hogy az Osztály még egy témakörben rendezzen előadást.

III. Osztály: Kalmár László lev. tag előadásának címe átfogalmazandó. Szalay Sándor lev. tag előadása egyelőre nem látszik időszerűnek, az Osztály illesszen be helyette más témakörben előadást.

Fentiek figyelembe vételével az osztályvezetőségek foglalkozzanak újól a Nagygyűlés keretében tartandó előadásos kérdésével.

A szűk elnökség a javaslatok összeállítása kapcsán felhívja a figyelmet az 1956. évi Kossuth-díjas akadémikusok bevonására magasabbfokú népszerű tudományos előadá-

sok tartására a Nagygyűlés keretében. Az osztályvezetőségek a végleges programot f.év április 5-ig juttassák el az elnökség részére. Az előadások szövegét f.é.május 7.i határidőre juttassák el az osztályok az elnökség részére.

3./ Egyebek.

a., Egerváry Jenő akadémikus lemondása a Testnevelési Tudományos Tanácsban viselt tagságáról.

A szűk elnökség Egerváry Jenő akadémikus lemondását elfogadja. Gegesi Kiss Pál akadémikus sokirányú elfogalaltságára tekintettel újabb személyi javaslatot kér az Akadémia képviseltetésére vonatkozólag a Testnevelési Tudományos Tanácsban.

b., Tudományos intézetek részére dolgozók és külső munkatársak által végzett írói és lektori munkák díjazása tárgyában kiadandó rendelettervezet véleményezése.

A szűk elnökség megbizzza Biacsi Imre elvtársat, hogy a Kiadói Főigazgatóságnál a rendelettervezet tárgyában tartandó értekezleten március 19-én képviselje az Akadémia alábbi álláspontját.

A szűk elnökség kívánatosnak és szükségesnek tartja, hogy tudományos intézeti dolgozók általában megkapják a szerzői honoráriumot. Kivételt képeznek a nem alkotó jellegű munkák, /:adatgyűjtés, rendszerező, bibliográfiai munkák /: amelyeknél olyan arányban kapjanak honoráriumot, amilyen mértékben munkaidőn kívül végezték azt. Ezt az intézet igazgatója döntse el. Vitás esetekben az illetékes akadémiai osztály döntsön, amennyiben nem tud dönteni, úgy terjessze fel javaslatát az elnökséghez.

Az intézet tervében szereplő munkáért a Kiadó az intézettel kössön szerződést. Az intézeti dolgozók intézeti tervben nem szereplő munkájukkal kapcsolatban a szerződéskötésről kötelesek tájékoztatni az intézet igazgatóját.

- c., Tervezet a tudományos fokozattal rendelkező személyek és kandidátusi vizsgát tett aspiránsok alkalmazásáról és munkájukkal kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről.

Szük elnökség az előterjesztés tervezetét elfogadja és kéri annak továbbítását a Minisztertanácshoz.

- d., Javaslat a Martonyásári Kut.Int. Üzemszervezési Osztálya önálló kutató csoporttá való szervezésére.

Szük elnökség az előterjesztett javaslatot elfogadja.

- e., Akadémiai Könyvtár ajándékpéldányainak problémái.

Szük elnökség hozzájárul az akadémiai Könyvtár egyéni ajándék keretéhez 80.000.-Ft-ra való csökkentéséhez. Felkéri Haraszthy Gyula igazgató elvtársat, hogy a csökkentésre vonatkozó konkrét intézkedéseket Jánossy Lajos akadémiai titkár elvtárssal és a tudományos osztályokkal egyetértésben hajtsa végre.

- f., Műszaki Tudományok Osztályának javaslata Műszaktudománytörténeti Pályázat kiírásának engedélyezésére vonatkozólag.

Szük elnökség a Műszaktudománytörténeti Pályázat kiírásához hozzájárul az alábbi megjegyzéssel.

A Műszaktudománytörténeti Pályázat tárgykörei pontos címeinek megállapításába, valamint a munkák elbírálásába a VI.Osztály vonja be a II.Osztály illetékes szakembereit.

- g., Közalkalmazottak Szakszervezetének javaslata kitüntetések rendszeresítésére.

Szük elnökség a javaslatban foglaltakat nem tartja elfogadhatónak, ezért felkéri Bognár főtitkár elvtársat, hogy személyes beszélgetés formájában tájékoztassa a Közalkalmazottak Szakszervezetének vezetőségét az Akadémia szük elnökségének álláspontjáról.

h., Az Akadémia és az Építésügyi Minisztérium együttműködésével kapcsolatos problémák.

Szük elnökség megállapítja, hogy önálló építési osztály felállítását az Akadémián belül jelenleg nem tartja időszerűnek.

Az értekezlet felkéri Hevesi Gyula elvtársat, hogy Major Máté elvtárssal egyetértésben készítsen átirat tervezetet Szijártó elvtárs részére, mely adjon tájékoztatást a szük elnökség álláspontjából, valamint a Műszaki Tudományok Osztályával való együttműködés jelenlegi lehetőségeiről.

i., Akadémiai Értesítő szerkesztőségének személyi problémái.

Szük elnökség a javaslat alapján az Akadémiai Értesítő szerkesztőbizottságát az alábbi összetételben elfogadja.

I. Osztály részéről:

Kardos Tibor levelező tag,
Trencsényi Waldapfel Imre akadémikus

II. Osztály részéről:

Fogarasi Béla akadémikus,
Nizsalovszky Endre akadémikus,

III. Osztály részéről:

Jánossy Lajos akadémikus,

IV. Osztály részéről:

Zólyomi Bálint levelező tag

V. Osztály részéről:

Ernst Jenő akadémikus,

VI. Osztály részéről:

Hevesi Gyula levelező tag,

VII. Osztály részéről:

Csűrös Zoltán akadémikus

A szerkesztőbizottságnak tagjai:
az Akadémia főtitkára.

Szük elnökség felkéri Major Máté akadémiai titkárt, tegye meg a szükséges lépéseket Mészáros István kikérése ügyében, feélállásra, az Akadémiai Értesítő szerkesztői teendőinek ellátására.